

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านห้วยเขาล้าน

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อแหล่งเรียนรู้

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านห้วยเขาล้าน (เฮือนลาว)

เป็นศูนย์ที่ชุมชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม “ไทยทรงดำ” และยังใช้เป็นศูนย์หอผ้าไทยทรงดำของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านห้วยเขาล้านด้วย

2. ชื่อ-สกุล วิทยากร

นางวิณา สุขอยู่

3. ที่ตั้งแหล่งเรียนรู้/ที่อยู่วิทยากร

หมู่ที่ 1 บ้านห้วยเขาล้าน ตำบล ห้วยยางโทน อำเภอบางบาล จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70140

โทรศัพท์ชุมชน : 086-018-9318

4. ช่องทางการติดตามอื่น ๆ (Facebook, Line, Website, TikTok)

ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยทรงดำ

5. ผู้รับผิดชอบ/ผู้ประสานงาน

นางวิณา สุขอยู่

6. แหล่งเรียนรู้มีระยะทางห่างจากถนนเส้นหลัก

บ้านห้วยเขาล้านอยู่ห่างจากตัวอำเภอบางบาลประมาณ 18 กิโลเมตร

7. พิกัดละติจูด-ลองจิจูดของแหล่งเรียนรู้

ละติจูด 13.34073196114229

ลองจิจูด 99.74813210667688

8. พิกัด GPS ของแหล่งเรียนรู้

<https://maps.app.goo.gl/b2QxKaScZjj5Ff6h9>

9. การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เดินทางโดย

เดินทางด้วย รถยนต์ รถตู้ หรือรถจักรยานยนต์ เข้าสู่ตำบลห้วยยางโทน โดยเส้นทางหลักของพื้นที่คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3206 สายบางบาล-ห้วยยางโทน-ยางหัก และมีถนนลาดยางสาย วัดสว่างอารมณ์-หนองลังกา ผ่านบริเวณหมู่ที่ 1 และเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 3206

10. แหล่งเรียนรู้มีพื้นที่รองรับสำหรับจัดกิจกรรม จำนวน

200 คน

11. พื้นที่สำหรับจอดรถในแหล่งเรียนรู้อย่างน้อย

20 คัน

12. จุดบริการห้องน้ำ จำนวน

15 ห้อง

13. โต๊ะ / เก้าอี้

โต๊ะ จำนวน 20 ตัว

เก้าอี้ จำนวน 200 ตัว

สรุปสาระสำคัญของแหล่งเรียนรู้

ประวัติความเป็นมา

บ้านหัวเขาจีนเป็นชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ **ไทยทรงดำ หรือไทดำ** ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี มีการเล่าสืบต่อกันมาว่า ชื่อ “บ้านหัวเขาจีน” เกิดจากในอดีตมีพ่อค้าชาวจีนเดินทางด้วยเรือสำเภามาค้าขายบริเวณนี้ แล้วเกิดเหตุเรือแตก หัวเรือไปติดบริเวณภูเขา จึงเกิดชื่อเรียกว่า “หัวเขาจีน” และกลายเป็นชื่อของหมู่บ้านในเวลาต่อมา

ข้อมูลประวัติชุมชนระบุว่า ชาวไทยทรงดำได้อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในบริเวณนี้ แม้ในช่วงหนึ่งจะเกิดโรคไข้มาลาเรียระบาด แต่ผู้นำชุมชนในอดีต ได้แก่ **ปู่สอง กลิ่นสุคนธ์ ปู่ว่อง มหาพล และปู่แสน กุมกร** ยังคงตั้งถิ่นฐานอยู่และสืบทอดชุมชนมาจนถึงปัจจุบัน

ความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้

ชาวบ้านหัวเขาจีนได้ร่วมกันจัดตั้ง **ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน หรือ “เฮือนลาว”** ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำ รวมถึงใช้เป็น **ศูนย์ทอผ้าไทยทรงดำของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา** และรองรับคณะศึกษาดูงานจากภายนอก จุดเด่นของชุมชนถูกสรุปไว้ว่า **“5 ไทไทยทรงดำ เลิศล้ำผ้าทอ ไฉ่หล่นอราแคน ดินแดนความพอเพียง”** สะท้อนถึงเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม การทอผ้า การแสดงพื้นบ้าน และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ภายในชุมชนยังมีการดำเนินฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง **5 ฐาน** ได้แก่ คຸ່ມ 5 ไทกับอาหารพื้นถิ่น, คຸ່ມจักสานกับการสืบสานภูมิปัญญา, คຸ່มก่อร่างสร้างใยไหมทอผ้า, คຸ່มเส้นใยถักทอก่อสร้างทางผืนสัมพันธ์วัฒนธรรมอันดีงาม และคຸ່มครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. **เรียนรู้ประวัติชุมชน** — ศึกษาความเป็นมาของบ้านหัวเขาจีน การตั้งถิ่นฐาน และประวัติของชาวไทยทรงดำ
2. **เรียนรู้วิถีชีวิตไทยทรงดำ** — ศึกษาบ้านเรือน การแต่งกาย ภาษา ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนในชุมชน
3. **เรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้า** — ชมและเรียนรู้การทอผ้าไทยทรงดำ รวมถึงผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มสตรีในชุมชน ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญ
4. **เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม** — ชมการแสดงวัฒนธรรม เช่น **อันกอนและฟ้อนแคน** รวมถึงการสาธิตพิธีกรรมของชาวไทยทรงดำ
5. **เรียนรู้ประเพณีและความเชื่อ** — ศึกษาความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษและประเพณี **เสนเรือน** ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตชาวไทยทรงดำ
6. **เรียนรู้อาหารพื้นถิ่น** — เรียนรู้หรือสาธิตอาหารของชุมชน เช่น แกงโฮะโฮะ กล้วยลุย แกงผำ ผักจ๊ับ และแกงหน่อส้ม
7. **เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง** — ศึกษาฐานเรียนรู้และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตและการสร้างอาชีพของคนในชุมชน

